

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

SOLNEDGANG, BÅSTAD: — EFTER FOTO.

13DE ÅRG.

DEN 5 MAJ 1912.

Nº 32.

Foto. Bruno, Helsingborg.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

Hettrawitz

VICTOR SCHWARTZ †.
TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA

Den 25 april ingick underrättelse från Billesholm, att direktören i Höganäs-Billesholms aktiebolag Victor Schwartz dör af en ålder af något öfver 69 år. Det var sviterna af en nyss lyckligen genomgången blindtarmsoperation som lade den för icke länge sedan till kropp och själ lika kraftfulle mannen i en mänskligt att döma för tidig graf.

För tidig — ty med Victor Schwartz bortgick en af den skånska industriens, erkännerligen den skånska grufindustriens allra främste män, i besittning icke blott af fackmannainsikter, utan ock — hvad ovanligare är — af ledare- och organisatör-begåfning, därtill äfven som människa en genom harmonisk utveckling af själens egenskaper öfver det vanliga måttet sig höjande personlighet.

Victor Schwartz var född i Stockholm den 8 mars 1843 och son till förutvarande öfverdirektören i kontrollverket, dåvarande direktören för Teknologiska institutet och professorn i fysik och teknologi vid vetenskapsakademien, den som vetenskapsman och uppfinnare lika mångsidige Gustaf Magnus Schwartz och hans maka, den inom vida kretsar högt uppburna romanförfattarinnan Maria Sofia Schwartz, född Birath. Såväl fädernet som mödernet leda tillbaka till tyskt ursprung, mödernet omedelbart, i det morfadern var tyskfödd, medan farföräldrarna varit bosatta i Helsingfors.

Efter afslutad elementarundervisning inträdde Schwartz som elev vid Teknologiska institutet, från hvilket han aflade afgangsexamen 1863. Därefter vann han anställning vid statens järnvägsbyggnader och var vid dessa verksam ett tiotal år, under hvilka han äfven var medhjälpare vid anläggandet af en del nya telegraflinier.

Sin industriella bana började han 1873. Då blef han nämligen disponent för Utö grufvor i närheten af Stockholm, hvilken befattning han innehade till år 1880, då han blef verkställande direktör för det stora bruksetablissemnet Öfverum i norra Småland. Här kvarstannade han halftannat årtionde, därvid nedläggande ett omfattande och framgångsrikt arbete, som i hög grad bidrog att föra detta bruk till den höga ståndpunkt det numera intager.

Det var denna verksamhet på Öfverum, som fäste blickarna på Schwartz, när det 1893 gälde att finna en ny chef för det dåvarande Vallåkra stenkolsaktiebolag. Så godt som genast vid sin ankomst till Billesholm, där det ifrågasvarande bolagets grufvor voro belägna, blef Schwartz på det klara med att den skånska kolgrufveindustriens och framför allt den därmed förbundna lervaruindustriens framtid i väsentlig grad vore beroende på möjligheten att samman-sluta de nära inpå hvarandra belägna konkurrerande företagen, ett bevis på vidsynthet, som till sitt fulla värde kan uppskattas, först när man erinrar sig, att kartell- och trustidéerna då ännu icke gjort sitt genombrott ens ute i de stora industriländerna och här i Sverige knappast ens kommit under diskussion. Det första steget till sammanslutning togs redan 1895, då Vallåkra stenkolsaktiebolag och Kropps med sina Bjuv i blott en half mil från det förnas belägna kolschakt sammanslogos till Billesholm-Bjuvs aktiebolag. Redan följande år (1896) lyckades det att ävågbringa en försäljningskartell mellan detta och Skånes äldsta existerande stenkolsverk, det i Höganäs, hvilket kartell i Helsingborg upprättade ett gemensamt försäljningskontor, benämndt Svenska lervaruförsäljningsaktiebolaget. Småningom gjorde sig emellertid behovet af en starkare koncentration kännbart, och 1903 sammanfördes Höganäs stenkolsverks nya aktiebolag och Billesholms-Bjuvs aktie-

bolag till ett bolag under namn af Höganäs-Billesholms aktiebolag med ett inbetaldt aktiekapital af för närvarande 11 $\frac{1}{2}$ mill. kr. Följande år inköpte det nya bolaget aktiemajoriteten uti Skromberga stenkols- och lerindustriaktiebolag. Slutligen förvärfvades i slutet af sistlidet år jämväl aktiemajoriteten i det 1896 på initiativ af konsul P. Olsson i Helsingborg grundade, in på Bjuvs dörrar arbetande outsider-företaget Hyllinge stenkols- och lerindustriaktiebolag. Efter inköpet af aktiemajoriteten i Skromberga 1904 upprättades ett nytt för alla verken gemensamt försäljningskontor, benämndt Höganäs-Billesholms aktiebolags centralkontor, i Helsingborg. Utom sammanslutningen stående är för närvarande endast det 1898 bildade Skånska kolbrytningsaktiebolaget, hvilket äger stenkolsfält å zonen mellan de till det gamla Höganäs-bolaget och de till Bjuv och Vallåkra gamla bolag koncessionerade områdena. En reellt oberoende ställning torde emellertid icke ens detta bolag intaga. I båda bolagens styrelser sitta nämligen delvis samma personer, och äfven andra omständigheter tyda på ett intimt samarbete. Så har den skånska kolgrufveindustrien och — hvad viktigare är — fabriktionen af produkter af eldfast lera bringats under gemensam förvaltning, hvarigenom stora fördelar vunnits: ett rationellare ordnande af tillverkningen, nedbringande af administrationskostnaderna och afskaffande för alltid af en meningslös och för bolagen ruinerande konkurrens, en sak så mycket betydelsefullare, som den skånska lervaruindustrien i ganska stor utsträckning arbetar för export.

Naturligtvis kan Schwartz icke ensam göra anspråk på äran för detta stortarde industriella organisationsarbete. Men att hans insatser däri varit mycker betydande, är från alla sidor erkändt.

Som chef och arbetsledare var Schwartz af underlydande i olika grader lika omtyckt. I sina unga ingenjörers lag trufdes han gärna och deltog med nöje i deras samkväm. Mot sina arbetare visade han den största humanitet och välvilja i hvad på honom ankom, i det han till fullo uppskattade hårdheten af deras arbete under jorden. Och utanför sina underlydandes krets förvärfvade han sig ett stort antal vänner genom sin genombildade, vinnande, flärdfria personlighet.

Utom åt grufbolagen ägnade Victor Schwartz äfven sina krafter åt åtskilliga andra företag. Sålunda var han sedan 1907 ledamot af styrelsen för Bankaktiebolaget södra Sverige.

För öfrigt togs han i anspråk för det industriella föreningsväsendet. Han var en af stiftarne af Svenska exportföreningen liksom af Svenska arbetsgifvare föreningen och af Tekniska föreningen i Helsingborg. I Skånes handels-, industri- och sjöfartskammare var han vice ordförande och af det härom året bildade Svenska industriförbundet insattes han i styrelsen.

Under sin Öfverumstid hade Schwartz säte i lands-tinget. Efter flyttningen till Skåne var han verksam i det kommunala lifvet i hemorten — som kommunalstämme- och taxeringsnämnds-ordförande o. s. v. De förtjänster han under sin Öfverumstid inlade om jordbruket inbragte honom kallelse till landtbruksakademien och från Kalmar läns norra hushållningssällskap dess förtjänstmedalj i guld.

Den hädangångne sörjes närmast af efterlevande maka, född Hallen, och tio barn, fem söner och fem döttrar, af hvilka äldste sonen är ingenjör vid Bjuvsverken och en annan skapat sig en ställning som chef för Argentinska statens järnvägsbyggnader.

H. & D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.
 PROF. WIRTH, som inför konungen demonstrerat sina trådlösa apparater för fjärrstyrning.

Efter fotografi.
 KAPTEN SMITH SÅSOM BEFÄLHAFVARE Å TITANIC.

Bilden t. h.: SISTA GÅNGEN DE SÄGO SITT FOSTERLAND: En stor del svenska passagerare å Titanic, där flertalet omkommo, lämnade Göteborg den 5 april med ångaren Calypso, vid hvilket tillfälle vår bild är tagen.

Den 27 april ägde i Stockholm rum en märklig uppvisning, i det den tyske elektroteknikern prof. Wirth då inför Konungen, regeringsmedlemmar m. fl. demonstrerade sina trådlösa apparater för fjärrstyrning. — Apparaterna äro afsedda dels för krigsbruk, då t. ex. undervattensbåtar eller torpeder o. a. medelst desamma kunna fullständigt manövreras utan besättning; dels finna de praktisk användning vid järnvägar och ångbåtar då kollisioner förekommas, tåg stannas m. m. Apparaterna ha öfver hela världen, där de förut förevisats, väckt ett utomordentligt stort uppteend och gjorde så äfven i Stockholm.

Titanic-katastrofen upptar allt fortfarande det allmänna intresset och detaljer från denna fasans natt inströmma från räddade inom och utom undersökningen inför amerikanska senatens kommitté. — Fullständig klarhet har förvisso ej uppnåtts men en hel del har dock framkommit som ändrar synpunkter och anklagelser. Den i stor hast tillsatta undersökningskommittén bedrifver energiskt sitt utredande arbete och har tvefvelsutan lyckats i mångt och mycket. Starka röster, i synnerhet från England, ha höjt protester mot undersökningens

Foto. Clason, Göteborg.

Klicke: Bengt Sjöqvistsparre.

förlöpp därvid man dock måste betänka att de amerikanska anklagelserna rikta sig mot engelskt befäl och manskap som kvarhållas. Anfallen särskildt emot bolagsdirektören Ismay synas öfvergå till sin motsats. Sålunda har ett onekligen betydelsefullt inlägg till dennes förmån gjorts i form af en sympatiadress från *assuradörerna*, hvilka ju förutom förlusten af anhöriga ombord äfven gjort alldeles ofantliga ekonomiska förluster och säkerligen icke skulle skydda en skyldig i Ismays ställning utan de mest vägande skäl. Det som för oss i Sverige träffar hårdast är vissheten om hur många landsmän som förolyckats när jätteångaren gick i djupet. — Det bör därför vara af stort värde att ha en bild tagen då ett stort antal af dem lämnade Sverige för att aldrig återvända. Vår foto-togs just när ångaren Calypso lämnade Göteborgs hamn den 5 april för att föra sina passagerare till Hull därifrån de togo järnväg till Southampton och den väntande Titanic.

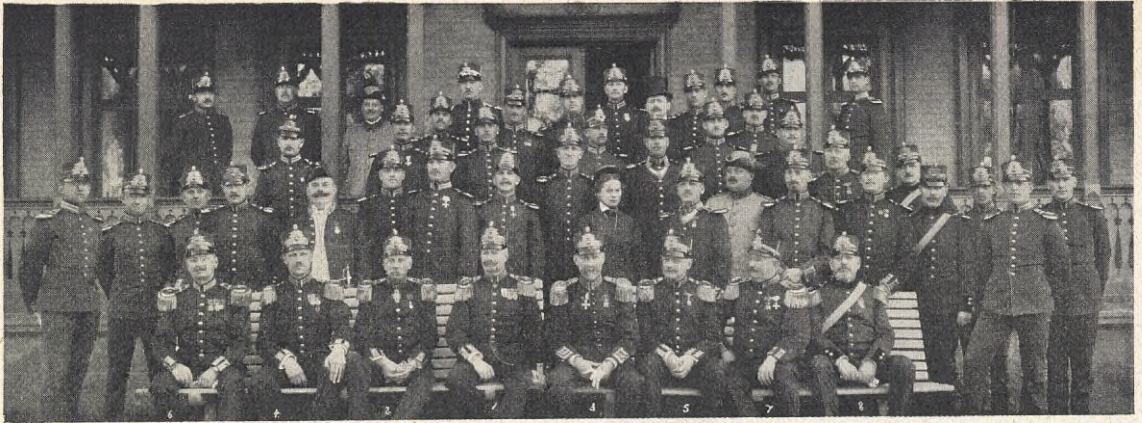
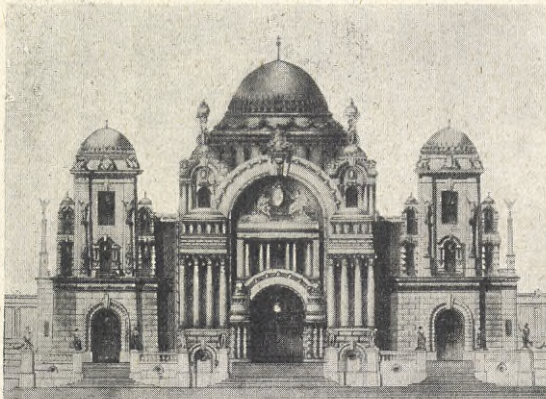

Foto. Matell, Malmö.

Kliché: Bengt Sjöfversjö.

CHEFSSKIFTET VID SÖDRA SKÅNSKA INFANTERIREGEMENTET.

Med anledning af regementschefskifte vid Södra Skånska Infanteriregementet och en del högre officerares afgång från regementet ägde den 21 april högtidligheter rum å Refvinge hed. Vi namnteckna å vår grupp bild den nytillträdande öfversten J. S. Montgomery (1), den afgående öfversten greve S. O. C. C. E. Lewenhaupt (2), f. d. öfverstelöjtnanten v. reg., öfversten o. chefen f. Karlskrona Gren.-reg. A. A. Meister (3), nyutnämnde öfverstelöjtn. v. reg. C. R. J. Akerman (4), afg. öfverstelöjtn. J. F. O. W. von Porat (5), afg. majoren S. G. A. Cavallin (6), major I. E. Trägårh (7), reg.-läkaren N. G. Samuelson (8).

Tekniska föreningen i Gäfle företog nyligen en utflykt till det stora kraftverksbygget vid Älfkarleö. Arbetet, hvilket

DEN SVENSKA
ARKITEKTEN
A. T. BERG-
DAHL, SOM ER-
ÖFRAT FÖR-
STA PRIS FÖR
TEATERBYGG-
NAD I VALFA-
RAISO, i täflan
med ett flertal
arkitekter från

olika land. —
Arkitekt B., bör-
dig från Linkö-
ping, är ingenjör
och arkitekt hos
järnvägsbygga-
reförman Gril-
fiths & Co. i Lon-
don och vistas
f. n. i Chile.

TEKNISKA FÖRENINGEN I GÄFLE BESER KRAFTVERKSBYGGET VID ÄLFKARLEÖ DEN 20 APRIL. 1. Löjtn. B. Delin ledare och chef för kraftverksbygget. 2. Ing. A. Björk, ordf i Tekn. Fören. i Gäfle.

Efter foto. för H. 8. D. af G. REIMERS, GÄFLE.

fortgått sedan sommaren 1911, demonstrerades af dess ledare löjtnant B. Delin, som vid sammanträde i Gäfle inför föreningen ytterligare redogjorde för kraftverket. Den utflykt som något senare företogs af Maskin-tekniska yrkesskolan i Stockholm

höll på att ta en sorglig afslutning, i det en af deltagarne råkade falla i vattnet och drogs in i hvirveln vid de starka fallen. Ypperlig simmare, lyckades han uppnå stranden och räddas.

TOTALVY ÖVER FYNDPLATSEN I SEFFLE. Å vår bild synes de tre grafhögarna, i hvilka funnits människoskelett, lergods, smycke m. m. från forntiden. Fyndet har väckt stort intresse och är föremål för sakkunnig undersökning.

Efter fotografi.
SVENSKA KYR-
KAN.

Svenska Gustaf Adolfs-församlingen i Johannesburg bildades den 1 dec. 1907 och räknar nu 130 aktiva medlemmar. Den 1 jan. 1911 erhöll den genom Svenska Kyrkans Missionsstyrelse en för arbetet särskildt anställd prästman och samtidigt flyttade den in i egen kyrka. Den 6

SVENSKA FÖRSAMLINGEN I JOHANNESBURG.
Det nya läsrummet,
invigdt d. 12 januari.

Efter fotografi.

Klubb: Bengt Silfversparre.

jan. 1912 invigdes dess med kyrkan sammanbyggda läsrum. Kostnaderna för läsrummet och reparationer af kyrkan utvärdigt uppgick i rundt tal till 19,000 kr. Församlingens skuld härå är nu 9,000 kr. Ännu återstår prästgårdsbygge och reparation af kyrkan invändigt. — De flesta landsmännen i Johannesburg tillhöra den arbetande klassen, hvadan deras inkomster äro begränsade. Icke desto mindre hafva de för det religiösa och fosterländska arbetet gjort uppoffringar, som enl. hemförhållandena måste anses storslagna. Utan understöd hemifrån torde det dock blifva ytterst svårt för församlingen att bära de med grundläggningsarbetet förenade utgifterna. Hvarje gåfva mottages med stor tacksamhet genom svenske pastorn Arvid Boman.

TILL AUGUST STRINDBERGS SJUKDOM.

EFTER PORTRÄTT TAGET TILL 63-ÅRS DAGEN DEN 22 JANUARI.

Redan innan *August Strindberg* den 22 januari i år på sin sextiofjärde födelsedag fick mottaga den stora folkhyllningen af hufvudstadens breda lager och den i sammanhang därmed stående nationalgåfvan från det folk i dess helhet, hvars språk han föryngrat och gifvit ny utvecklingskraft, hade ohälsa drabbat honom. Hvad allmänheten fick veta om sjukdomen, gick emellertid ut på, att den endast bestått i en lunginflammation, som han visserligen lyckligt genomlidit, men dock efter sig lämnat spår, som hindrade honom att personligen mottaga de offentliga tacksamhetsbetygelser, som nu i hans ålders höst ägnades honom för hans ungdoms- och mannaålders, än äktsvenskt trotsiga, än äktsvenskt fagra verk af män, som i sin ungdom och under sina utvecklingsår af dessa rönt outplånliga intryck. Tyvärr har det sedan visat sig, att lunginflammationen endast varit en sjukdom, tillstötande till ett större ondt: *kräftan*. När läkaren sagt ordet *inoperabel*, vet hvar man, hvad man har att vänta. Diktaren själf är icke obekant därmed. Alla de många, som i Strindbergs författarskap, funnit utlösningen för egna spörsmål och tvifvel, för eget trots eller egen ödmjukhet, för eget himlastormande eller egen hvila i återvunnen barnatro, stå med sina innerligaste tankar i dessa dagar samlade kring det sjukläger, å hvilket Sveriges titan snille under 1800-talet manligt lider i sin helsot.

I Aten ha stora festligheter ägt rum dels med anledning af Universitetets 75-årsdag, dels Greklands frihetsförklaring 1832, och samtidigt afhållits Internationell Orientalistkongress. Denna öppnades i närvaro af hela den kungliga familjen i Parthenon hvarifrån vi meddela en bild.

Vidst. bild:
ORIENTALISKA
KONGRESSEN I
ATEN. Besöket vid
Parthenon.

Efter fotografier.

Killets *Henri Silfveersparra*.

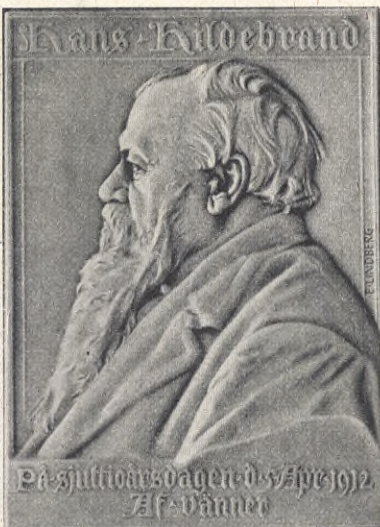
SVENSKA PAVILJONGEN Å KONSTUTSTÄLLNINGEN I VENEDIG, öppnad den 23 april. Vår bild togs då hertigen af Genua besöker paviljongen, arkitekt Bobergs skapelse.

EMELIE HÖGQUIST.
F. 29 april 1812, † 46.

Emelie Högquist, vårt käraste sceniska konstnärsminne, firar i dessa dagar sekelfest. Hennes saga var den stora konstnärinnans, den älskvärda personlighetens och den erkända skönhetsens. Vår bild återgifver den Börjesonska stayetten i K. Dramatiska Teatern: Emelie Högquist som Aventurine i "Polkan".

En af Englands allra yppersta vetenskapsmän, Sir John Murray, hafsdiupens utforskare, har i dagarne besökt Stockholm, där han genom kronprinsen emottagit Svenska Sällskapet för Antropologi och geografi högsta utmärkelse: Vegamedaljen. John Murray gjorde sitt namn berömdt genom det storslagna verk i ett 50-tal delar han utgaf under åren 76—95 öfver forskningsresultaten vid den fyraåriga världshafs färden å korvetten "Challenger". Efter detta verks fullbordande har Sir John företrädesvis deltagit i förverkligandet af de internationella hafsundersökningar till hvilka profes-

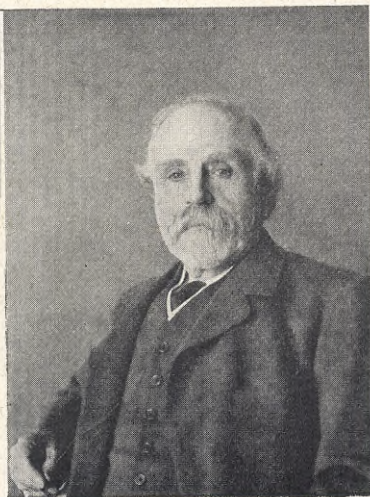

F. D. RIKSANTIKVARIEN OCH FRU HANS HILDEBRAND. — PLAKETT I GULD å 70-årsdagen den 5 april öfverlämnad till honom, samt i silver till fru Hildebrand.

VEGAMEDALJEN.

sor Otto Petterson tagit initiativet och hvilka beslutades vid den af konung Oskars 30-årsdag den 24 april 1890.

VEGAMEDALJEN.

car sammankallade kongressen i Sthlm 99, därvid sir John Murray presiderade. MURRAY.

HERTIGEN AF HALLAND.

DET FÖRSTA PORTRÄTTET AF PRINS BERTIL, FÖDD DEN 28 FEBRUARI.

VI ÅTERGIFVA HÄRVID EN I DESSA DAGAR TAGEN PORTRÄTT-GRUPP AF VÅR YNGSTE PRINS JÄMTE FÖRÄLDRAR OCH SYSKON: KRONPRINS GUSTAF ADOLF, KRONPRINSESSAN MARGARETA, PRINS GUSTAF ADOLF, PRINS SIGVARD OCH PRINSESSAN INGRID. *Det är en förtjusande familjefla, som säkerligen skall vara välkommen öfver hela vårt land.*

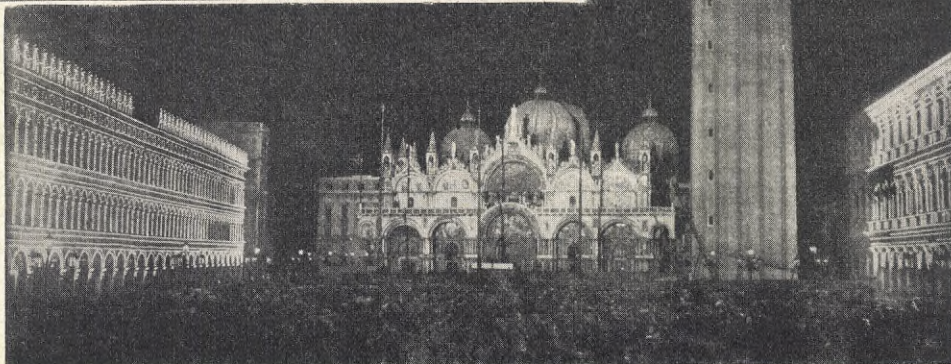
Venedig har återfått sin Kampanil Den ursprungliga kampanilen, stadens stolthet, sammanstörtade 1902; sedan dess har återuppförandet af en ny, fullkomligt lik den gamla, pågått. Och nu.

Foto Florman. Stockholm

den 25 april, invigdes den nya kampanilen under utomordentliga högtidligheter, vid hvilka hertigen af Genua representerade konung Viktor Emanuel. Tusentals barnsjöngo, det högsta prästerskapet förrättade religiösa ceremonier, och San Marcuskyrkans klockor började ringa, hvarefter alla Venedigs kyrkklockor svarade. Under dånande salut och mängdens jubel hissades italienska och venetianska flaggorna från kampanilens fyra hörn.

Då vi redan i nr 26 af denna årg. återgäfvit en bild af den nya kampanilen ha vi föredragit att visa den under den strålande illumination, som upplyste San Marcuskyrkan och San Marcusplatsen

Öfverst:
KAMPANILEN VID ILLUMINATION AF SAN MARCUS-PLATSEN Å INVIGNINGSDAGEN.

DEN STORA PROCESSIONEN TILL KAMPANILEN.

RYTTARFESTEN I GÖTEBORG.

Foto. Backlund, Göteborg.
1. Prins Carl; 2. Gen.-major v. Platen;
3. Frih:an Lagerbring; 4. Majorskap
Hammar skjöld (förrättade prisutdeln.) 5.
Herr Otto Platin (Fältrittklubbens ordf.)

Efter fotograf.
LÖJTNANT FRIH. H. VON BLIXEN-
FINECKE Å "GULE PETTER". 1.a pris
i klass IV.

RYTTM. GREFVE C. BONDE Å "EM-
PEROR", 2.a pris i prisridning.

Den 27 och 28 april försiggingo i Göte-
borg vårens stora Ryttarfest med prisrid-

HERR G. SETTERWALL, Sveriges främste
tennisspelare vid Olymp. Spelen; vann nyligen
sitt 10:de mästerskap i tennis.

LYDNADSPROF.

ning och prishoppning. — Fösta pris i pris-
ridning eröfrades af ryttm. frih. F. Strömfelt
å Hanny. I öfrigt hänvisa vi till våra bilder.

Foto. Backlund, Göteborg.

UNDERLÖJTNANT S. BERLIN Å "ZENTA", erögrar 1:a pris i klass III. (Förtäflan till Olympiska Spelen.)

Klisché: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre, Sthlm Gbg.

Efter fotografier.
DET SENASTE ANARKISTDÅDET I PETIT-IVRY: 1. Huset vid Rue de Paris, där dådet ägde rum; 2. Muren bakom huset, öfver hvilken Bonnot flydde efter fullbordad mordgärning; 3. Den af Bonnot skjutne polischefen Jouin; 4. Den samtidigt svårt sårade polisinspektören Colmar.

Efter fotografier.

JUDEKVARTERET I FEZ,
 där en ohygglig massaker ägt rum.

Kliche: Bengt Sjöversparre.

I och för en undersökning i ett såsom anarkisttillhållstarkt misstänkt hus vid Rue de Paris i Petit-Ivry, begävo sig polischefen, inspektören och en konstapel dit den 24 april. Husundersökningen stod närmast i samband med ett af automobilådet. Vid inträngande i ett rum i andra våningen påträffade de en af automobilbandets farligaste våldsvarkare, Bonnot. De kastade sig, obehägnade, öfver honom, som emellertid lyckades få fram en revolver, hvarmed han sköt polischefen och svårt sårade inspektören, hvarefter han flydde öfver en bakmur. En klädesmånglare i huset, som med skäl misstänkes stå i förbindelse med skurkbandet, höll på att lynchas af en ursinnig folkmängd.

Sedan ofvanstående är skrifvet har det lyckats infånga Bonnot. — Den 28 april företog polisen en anarkistrazzia i Choisy-le-Roi, och togs af revolverskott, men Bonnot togs, ehuru halldöd: han dog under transporten till Paris.

Efter fotografier.

MISS HARRIET QUIMBY, amerikanska, den första kvinnliga aviatiker som flugit öfver Engelska Kanalen.

Kliche: Bengt Sjöversparre.

DEN SVENSKA UNDSÄTTNINGS-EXPEDITIONEN TILL N. SHANSI OCH MONGOLIET FEBRUARI OCH MARS 1912.

FÖR H. 8. D. AF PROFESSOR E. T. NYSTRÖM, LEDARE AF EXPEDITIONEN.*
Fotografier för H. 8. D. af professor E. R. LONG, deltagare i Expeditionen.

ERIK T. NYSTRÖM. Professor vid Universitetet i Tai Yan Fu (provinsen Shansis hufvudstad). Ledare för den af svenske envoyén Wallenberg organiserade expeditionen till undsättning af de svenska missionärerna i Nordvästra Shansi och Mongoliet (Salachi-Saratsi m. m.) Äfven deltagare (och vid flera tillfällen sekund) i expeditionen till Sian Fu, Shensi, som anordnades sedan åtta svenskar där blifvit mördade under upploppet emot mandjurerna (unier hvilket 15,000 aflijvades). Se H. 8. D. n:o 30.

EDWARD R. LONG (Svensk-engelsman; fadern var på sin tid lärare för prinsarne Gustaf Adolf och Vilhelm). Professor i nationalekonomi vid Chili Universitetets klassiska afdelning i Paotingfu (provinsen Chilis hufvudstad). Omhändertog, som deltagare i den svenska expeditionen, proviantsysslorna. Se H. 8. D. n:o 30. Prof. L. har med stor älskvardhet jämte fotona sändt detaljerade beskrifningar till oss.

Detta var det *andra* företaget af liknande art. Initiativet till denna expedition togs af svenske ministern för Kina och Japan, G. O. Wallenberg, hvilken ansträngningar sedan en tid tillbaka särskildt afsedt räddandet af de svenska missionärerna i det inre af Kina. Detta ändamål hade nära nog uppnåtts utom hvad beträffar några missionsstationer i N. Shansi och Mongoliet, dit förbindelserna voro så godt som afbrutna på grund af oroligheter och militära operationer i de mellanliggande trakterna. — Ett försök att föra ut missionärerna med en enbart kinesisk eskort hade misslyckats, ity att soldaterna sprungit sin väg då det farliga området beträddes.

Denna expedition bestod af 5 man, E. T. Nyström

som ledare, J. C. Keyte (eng.) som skattmästare, E. R. Long (eng.) "intendent", samt herrar H. J. Fairburn (eng.) samt J. A. P. Lund (dansk). De 4 förstnämnda hade deltagit i "The Shensi Relief Expedition" och erfarenheten kom väl till pass.

Ministerns inflytande hos Yuan-Shih-Kai visade sig på det sättet att vi fingo hästar, sadlar och kärror af de lokala ämbetsmännen till låns utan kostnad.

Konserver för en månad, fältsängar, filtvar, gevär, revolverar och ammunition voro de främsta beståndsdelarne i vår utrustning.

Som "homme d'affaire" togo vi med oss mr Sung-Weri-Lien, lånad af Belgiska legationen, och som talade 4 språk, inklusive *Latin!* Nog beröm kan

SVENSKA EXPEDITIONEN UNDER FÄRD.

Klickat Bengt Sjögren.

* Vi hänvisa rörande den första expeditionen till den rikt illustrerade uppsatsen i n:o 30.

VÅR ESKORT AF HUAI CHUN-SOLDATER. Mannen längst t. v. bär en pil, angivande makt öfver lif och död.

icke bestås åt denne präktige man, som oaktadt sin bildning icke tvekade att utträta de mest olikartade uppdrag. Han var min "stöttelelare" i allt.

Herr A. Karlsson, en missionär, fick i uppdrag att förblifva nära järnvägens ändpunkt och upprätthålla våra förbindelser med Peking.

Vi startade onsdagen den 7 febr. från Peking och färdades på Peking—Kalgan banan mot nordväst och sedan på den nya, likaledes af kinesiska ingenjörer byggda banan från Kalgan mot väster, en 200 km. eller däromkring. Vid stationen Yang-Kao funno vi järnvägens slutpunkt.

Det var en ståtlig syn att se den Kinesiska muren löpa mildtals utmed järnvägen, med sina fyrkantiga tämligen väl bibehållna vakt-torn.

Meningen hade varit att vi skulle medföljt en stor Silfver-Konvoj (60 soldater), men som denna ämnade sig gå en mycket längre väg, beslöt jag att låna 10 soldater af konvojen och resa den kortare vägen till Kuei Hua ch'eng. Mandarinen i Yang-Kao såg betänksam ut, då denna väg skulle vara mycket osäker, men jag beslöt taga risken.

Det blef en mödosam start från Yang-Kao uppför en stenig, trång dal; kärrorna dunkade hårdt öfver de enorma stenblocken, påkänningen på axlarne och naiven var sådan, att vi började tro att infödingarne hade rätt, som afräddt oss från att taga kärror öfver denna route. Hälvågen var delvis fylld af en islupen flod, som måste passeras otaliga gånger, erbjudande en jämn, men förrädisk yta, där en oaförlig vakt måste hållas så att icke män eller djur skulle störta genom isen i den rytande forsen, som hördes under isen.

25 li (en li = 1/2 km.) från Yang-Kao passerade vi den Stora Muren. Här är denna mindre ståtlig, varande en mycket förfallen vall af gul jord. Men

SVENSKA MISSIONENS BARNHEM I SALACHI, MONGOLISKA SHANSI.

Här synas några af de äldre bland de 350 små flickebarn, som omhändertagits af missionen, sedan de kastats ut för att dö.

Uppställda, bildade de ett Ö, med missionär o. fru Öberg som "prickarne". T. v. i ringen synes lille Torgny Öberg, i lång mörk rock.

Öfverst i ringen stå fyra af de små monitricerna; de äro kvarlevande barn efter fröken Klara Halls barnhem i Mongoliet, som skingrades år 1900 af boxarne därvid fröken Hall döddades.

MISSIONÄR, FRU OCH TORGN Y ÖBERG I DET ÖFVERFALLNA OCH ÖFVERGIFNA MISSIONS-HUSET I FENG CHEN.

SARATSI-MISSIONEN: GRUPP-BILD TAGEN FÖRE AFFÄRDEN. Några af missionens kristne jämte fanor, "scrolls", och parasoller af rött silke med de 400 namnen (å de kulörta banden). Å foten synas herr, fru och Torgny Öberg (1, 4, 5), fru Nyström (2), fröken Dahlberg (3).

var mycket ojämn, det såg ut som ett haf i storm som stelnat.

Infödingarna här, som mest tyckas vara mongoler, bo i usla hyddor: ingen proviant kunde köpas och vår "intendent" kände sitt ansvar.

En ruskig syn erbjöd sig här; en fet stor kineshund mumsande på liket af ett utkastadt barn. En af våra män, med en välriktad revolverkula, gjorde slut på denna afskyvärda scen.

Den natten erhöll vi vänlig gästfrihet hos den stora katolska missionen i Hsiang-Hu-Ti. (Katolikerna lämna aldrig sina stationer på grund af oroligheter, men äro beväpnade till tänderna och likaledes många af deras infödda trosbröder.)

Nästa dag var en besvärlig färd. Vår väg gick genom en hemsk hålväg, där en stig utsprängts på sidan i den hårda röda graniten. Denna hårda bergart gaf ett vildt utseende åt landskapet. Överhängande klippor, stenar stora som hus balanserade på osäker grund, riktiga "djäfvuls-tummar," bråddjup af 100 meter från den med barriär eller ledstång oförsedda vägen till den hvita, stilla, döda floden därnere, allt bidrog att påminna om ingången till Trollkungens palats i våra gamla sagor.

Nästa morgon, efter att ha lämnat dessa dystra omgifningar, beträdde vi den stora trekantiga slätt där staden Kuei Hua ch'eng (240 km. från järnvägen) är belägen. Detta är den största staden i N. Shansi

FÄRDEN GENOM GOBIÖKNEN. En flik af denna öken måste genomgås och tog 4 dagars färd.

tornen, som återses på distansen af c:a 100 meter voro ännu rätt välbehållna. Muren går upp och ned för bergen på ett nästan groteskt sätt.

Jag nämnde ej att våra 10 kin. kavallerister voro alla af "La-Pjän" eller den moderna armén; de voro hyggliga, tjänstaktiga pojkar, men deras värde vid kritiska tillfällen var nog tviifvelaktigt.

Den natten skulle vi förverkliga att vi voro i det inre af Kina. En stor iskall tegelstens-säng ("Kang"), rummet fullt af rök, så att t. o. m. ljusen endast dimlikt syntes, då vi med rinnande ögon och flåsande andedräkt försökte sätta upp våra fältsängar för natten.

Nästa dag på middagen kommo vi till staden Fing Chen (90 km. fr. Yang-Kao). Denna ort hade varit utsatt för banditer, kulmärken syntes på gatorna, yamen var brändt och plundradt, mandarinen hade hastigt rest bort af "tvingande skäl" och administrationen flyttad till ett privat hus. De två svenska (kvinnliga) missionärerna här hade rest för länge sedan.

Dagen därpå kom den stora hvita ytan af Tai-Hu saltsjön till synes (ung. 100 km. fr. järnvägen). Ytan såg ut att vara 10 och 20 km. Isen

och gjorde ett lifligt intryck med rika butiker och myllrande gator. (Vi hörde att den plundrats efter vår återkomst till Peking.)

En otreflig syn var några afhuggna hufvuden upphängda i korgar utanför staden och det var rysligt

FÄRDEN GENOM DEN STORA MUREN.

MONGOLISKT KAVALLERI (irreguliert).

Källa: Bengt Sköversparre.

att se det långa håret som hade strömmat ut och viftade som en fana i vinden.

Den artige mandschun, general Lin Shou, mottog oss vänligt och gaf oss ny eskort på vår väg västerut. Han nämnde att därstädes just nyss en drabbning stått (d. v. s. på vår tillämnade route), att revolutionärerna blifvit tillbakaslagna och att vägen — så när som på röfvere och annat patrisk — var fri.

Nästa morgon startade vi mot väster i en förblindande sandstorm och arktisk köld. Ansikte och händer bleivo okänsliga och sanden trängde in öfverallt ibland, förlorade vi hvarandra ur sikte i de drifvande molnen. Vi pressade framåt i alla fall och kommo i lugnare väder senare på dagen.

Efter tre dagars färd från Kuei Hua ch'eng utefter bergskedjan Olan-Shan anlände vi till Saratsi, en af de missionsstationer vi skulle undsätta. Här bodde herr och fru Öberg med son, fru Nyström och fröken Dahlberg alla tillhörande Skandinaviska Allians-Missionen. Faror hade hotat dem hela vintern igenom, blott ett par dar innan vi kommo, hade de genom ett missförstånd blifvit hotade till lif och egendom af de segrande kejsrerliga trupperna, som rusat in på gården och velat bränna hela missionen. Fru Ö. var ännu indisponerad som följd af denna "excitement". — Herr och fru Ö:s mission är bekant genom sin praktiska verksamhet i ett stort barnhem (350 barn) och en industri-skola, där utsökta mattor väfvas.

Medan vi väntade på de i närheten boende missionärernas ankomst, gjorde vi hvad vi kunde för att hjälpa de många sårade, mr Long opererade och jag kloioformerade. Allt gick bra.

Herr Lund och jag togo en utflykt till bergen i närheten. Vi funno ett stortartadt Lama tempel (2,000 präster) vid namn Wa-Ta-chou, gömdt 60 km. inne i en labyrinth af berg.

Två af expeditionens medlemmar gåfvo sig af för att eskortera och vårda en af de i närheten boende missionärerna, som blifvit sjuk, men huvudparten af expeditionen lämnade Saratsi den 29 febr. Vi voro i alla fall en stor karavan, som nu startade mot Peking. Med kineser var

det 32 människor, 34 djur och 9 kärror, öfver 100 meter lång procession.

I Kuei Hua ch'eng fingo vi telegram från vår minister om Pekings plundring och hade också erfarit att staden Ta Tung Fu, som låg nära vår väg bränts och plundrats i tio dagar. Jag undrade därför hvad vår stora karavan skulle "drop into", och det var ej trefligt. Vi beslöto emellertid att skynda på fram till järnvägen och sedan taga vidare åtgärder.

I Yang-Kao lyckades vi öfvertala 4 engelska missionärer att förena sig med oss, samt på stationen Tien Chu ytterligare en svensk så vi hade nu "samlat in" 10 missionärer, som vi togo med oss till Peking, dit vi lyckligen anlände den 10 mars.

Jag begagnar tillfället att offentligt tacka svenske ministern för hans hjälp och framför allt mina medhjälpare Lund, Long, Keyte och Fairburn för att de så villigt förenade sig med mig och så spartanskt utstodo de strapatser, som äro oundvikliga vid ett sådant företag.

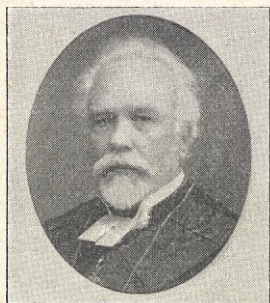
Stockholm den 13 april 1912.

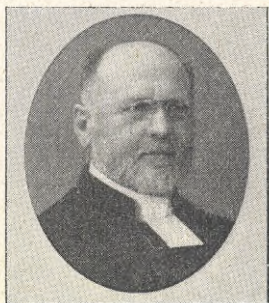
RÄDDADE: Foton tagen vid Nankon, framför den till expeditionens förfogande ställda vagnen.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data å nästa sida.

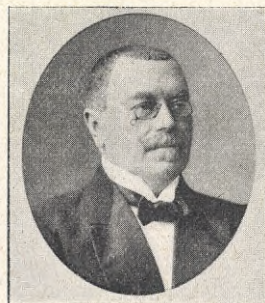
U. L. ULLMAN.
Biskop. Teol. och fil. dr. —
Strängnäs. 75 år 1 Maj.*

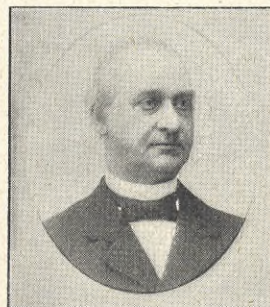
K. J. MONTELIUS.
Pastor. — Sekr. i Evang.
Fosterl. Stift. — Stockholm.
60 år 26 April.

A. W. FLACH.
Nyutnämnd öfverdirektör och
chef f. K. Landtbruksstyrelsen.*

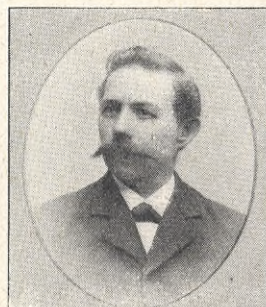
A. F. KULLBERG.
Grosshandlande. — Katrine-
holm. 60 år 1 Maj.*

W. L. IDSTRÖM.
Fil. Dr. V. Sparbanksdirektör.
— Lund. 70 år 22 April.

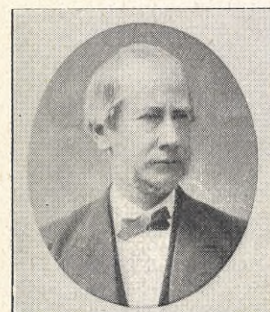
C. A. EKLUND.
Handlande. Kommunalman. —
Eskilstuna. 60 år 20 April.

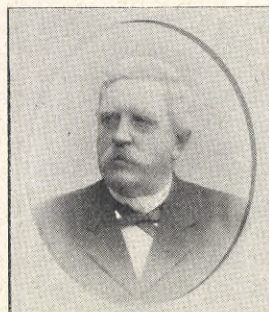
T. PETERSSON.
Handlande. — Motala.
50 år 28 April.*

H. ARONSSON.
Grosshandlande. Stadsfullm. —
Östersund. 50 år 24 April.

A. M. LUNDBERG †.
Borgmästare. — Falkenberg.
F. 20. † 27 April.*

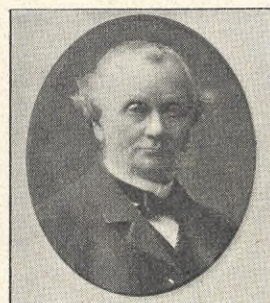
J. S. BRUZELIUS †.
Fil., Dr. F. d. Kronofogde. —
Klippan. F. 32. † 17 April.*

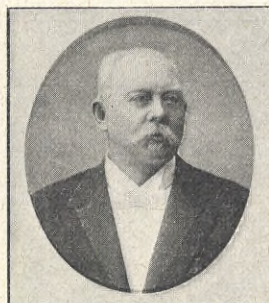
C. P. W. GAGNER †.
Major. — Malmö.
F. 35. † 21 April.*

L. M. TÖRNGREN †.
F. d. Professor. — Stockholm.
F. 39. † 24 April.*

C. M. LUNDBERG †.
Fastighetsegare. — Stockholm
† 19 April. Donerat 110,000
kr. till välgör. ändamål.

H. O. G. RÖNSTROM †.
Grosshandlande. — Sundsvall.
F. 46. † 6 April.*

C. H. FAGERLUND †.
Grosshandlande. — Stockholm.
F. 46. † 5 April.

F. LUNDSTRÖM †.
Handlande. — Boden.
F. 57. † 1 April.*

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

UDDO ULLMAN. Stud. ex. 55, fil. dr. 63, teol. kand. 69, docent i prakt. teol. v. Upsala Univ. s. ä., prestv. s. ä., past. ex. 71, lektor i Göteborg 72, teol. dr. 77, biskop öfver Strängnäs stift o. kyrkoherde i Vansö sedan 89. Led. af psalmbokskom. 83, af kyrkohandbokskom. 88, af liturgisk musik. kom. 10. Mångårig ordf. i K. S. W. Teolog. skriftställare. Biografi o. helsidesporträtt i ärg. VIII: 30.

WILHELM FLACH. F. 57, stud. ex. 77, stud. vid Upsala univ. t. 79; idkade mejerirörelse i Östergötland 85-92; sekr. v. Sveriges utsädesförening s. ä., sekr. f. Malmö län Hushålln. Sällsk. 96-1900; sistn. år kanslisekr. o. byråchef i Jordbr.-dep., kansliråd o. chef f. jordbruksbyrån 06, i dagarne utnämnd till öfverdirektör o. chef f. K. Landbrukstyrelsen. Utgivit ett stort antal broschyrer i landthushållning; sedan 90 en af utgiv. af tidskr. "Landmannen". Led. af styr. f. jordbruksförsöksanstalten v. Experimental-fälten. Led. af K. Landbr. Akad.

AUGUST KULLBERG. Innehafvare af den öfver hela landet kända, betydande firman Kullberg & C:o i Katrineholm, genom hvilken han varit banbrytande för export af svenska lantbruksmaskiner. Ordf. i municipalfullmäktige, v. ordf. i kommunalnämnd; landstingsman. Styrelseledamot i Söderm. E. Bank.

THURE PETTERSSON. Handlande i Motala. Led. af stadsfullmäktige, ordf. i Fastighetsegareföreningen.

ANDERS MAGNUS LUNDBERG †. V. häradshöfd. 50, stadsnotarie o. borgmästare i Falkenberg 53. Under flera perioder led. af borgarståndet vid Riksdagar, led. af Riksd. A. K. 76-78, 82-93.

JÖNS SOMMAR BRUZELIUS †. Stud. ex. 50, fil. mag. 56, hofr. ex. 59 v. häradshöfd. 63, länsnot. 65, kronofogde i N. o. S. Asbo samt Bjäre här fögd. 69-97. Fil. jub. dr. 06.

WILHELM GAGNER †. Genomgick artillerilärover. å Marieberg, afd. ingenjör v. Statens jernvägsbyggnader 58, löjtn. v. Väg- o. V.-byggn.-kåren 60. Var distr.-chef i södra väg- o. vattenbyggn.-distr. 87-01. Vi hänvisa till utförliga personalier i ärg. XII: 11.

LARS MAURITZ TÖRNGREN †. Sek. löjtn. v. K. flottan 59, kapten 75 Bitråd. lärare v. Gymn. Centralinst. 64, ord. 73, öfverlärare o. prof. derst. 82; Institutets föreståndare 87-09. — Synnerligen framstående gymnastikpedagog. Vi hänvisa t. biografi o. helsidesporträtt i ärg. V: 20.

HENRIK RÖNSTRÖM †. Grundade 77 handelsfirma i Sundsvall. Led. af styr. f. A.-B. Sundsvalls kolimport. Framstående jägare och jaktvän. Jaktvårdsfören. jaktchef i distriktet, hedersled. af Medelpads jägareförbund; erhöi 03 den sällsynta utmärkelsen af Svenska Jägareförbundets silvermedalj f. utmärkta förtjenster om jakt o. jaktvård.

FRANS LUNDSTRÖM †. Sedan 23 år inneh. af jernhandel i Boden. Under en följd af år led. af o. v. ordf. i municipalnämnden.

Efter fotografi.

SKOLUNGDOM FRÅN STOCKHOLM TILL FJÄLLS: På väg till Meraker.

Ett bild: Bengt Sjöberg.

Fotografi för H. 8 D.

af fotograf A. SELIN, JÄRPEN.

EN HEDRANDE TROPÉSAMLING.

Vi återgifva ofvan en ganska ovanlig fotografi, öfver de pris och hederspris possessionaten C. Alexanderson, Wästgård, Kall, Jämtl., vunnit under årens lopp för *trafport, hästafvel och ladugårdsbesättning*. — Det torde väl icke vara så synnerligen många som kunna uppvisa något liknande utöfver sportpris. Nederst synes porträtt af herr A.

Skolungdomens fjällfärd under påsken. I år har liksom föregående år ett 30-tal skolgossar från flertalet af huvudstadens läroverk företagit en resa till Storlien för att åka skidor i fjällen. Färden har möjliggjorts genom anslag från Skidlöpningsföreningen, Turistföreningen och Centralföreningen för idrottens främjande, m. fl. — Ändamålet med dessa färder är att bereda ungdomen tillfälle att få se några af våra mest storslagna trakter samt att lära poj-karna, huru de skola sköta sin kropp och sina skidor under delvis ganska svåra terräng- och väderleksförhållanden. — Färden i år, från hvilken vi här meddelar en bild — för fler fanns ej utrymme — har varit ovanligt lyckad och lämnat det bästa utbyte för såväl gossarna som deras ledare.

Hrr Fotograf uppmanas att vid insändande af fotografier till HVAR 8 DAG tillse, att deras namn finnes anbragt på fotografiets baksida. Endast då angifves firmanamnet.

INNEHÅLL

Dir. V. Schwartz † (biografi och helsidesporträtt) — Kron-prinsparet och deras barn. — Till August Strindbergs sjukdom. — Hans Hildebrands jubileumspokett. — Sir John Murray. — Cheffskifte vid S. Skånska Infanteriregementet. — Teknikerbesök vid Älfkarleö. — Gräfinnarna vid Seffe. — Emilie Högvist. — Svenska kyrkan i Johannesburg. — Till Titanic-katastrofen. — Prof. Wirth. — Orientaliska kongressen i Aten. — Den svenska undsättningsexpeditionen till N. Shansi och Mongoliet februari och mars 1912. — Svenska paviljongen i Venedig. — Kampanilen i Venedig invigd. — Den första kvinnliga aviatoryn öfver Engelska Kanalen. — Automobilröfvarne i Paris. — Judemassaker i Fez. — Skolungdom på skidutflykt. — Veckans porträttgalleri.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskildt medgifoande förbjudes vid laga påföljd.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG.